Energeticky náročná odvětví: Je třeba jednat okamžitě, konkrétními kroky snížit cenu energií a zajistit tak konkurenceschopnost českého průmyslu.

11.2.2026 - Ivan Souček | Svaz chemického průmyslu ČR

Aliance energeticky náročných odvětví (AENO), která představuje neformální aktivitu stovek průmyslových firem napříč důležitými sektory české ekonomiky, předala dnes členům vlády společnou deklaraci. V ní vyzývá k urychlenému řešení kritické situace panující v tuzemském energeticky náročném průmyslu. Podle signatářů musí vláda neprodleně přijmout konkrétní kroky, aby se v Česku udržela a dál rozvíjela tradiční průmyslová odvětví, jako je chemie, ocelářství, keramika, sklářství, výroba stavebních hmot či papírenství.

Deklaraci zástupci průmyslu představili na konferenci „České Antverpy“, která se konala den před Evropským průmyslovým summitem v belgických Antverpách a zároveň dva dny před klíčovým neformálním setkáním Evropské rady na zámku Alden Biesen. Na něm mají šéfové států a vlád řešit mimo jiné budoucnost evropského vnitřního trhu a ochranu průmyslu před neférovou konkurencí ze třetích zemí.

Proč je důležité jednat bezodkladně zmínil Daniel Tamchyna, výkonný ředitel společnosti Kaprain Chemical a prezident Svazu chemického průmyslu ČR: „Vyzýváme k okamžitým opatřením. Je zcela nezbytné zajistit pokles cen energií na 50 eur za MWh v případě elektřiny a 20 eur v případě plynu.

Povolenka EU ETS pak musí stát maximálně 30 eur za tunu.” Nástroje na to podle Tamchyny Česko i Evropa mají – ať už jde o kompenzace nepřímých nákladů, peníze v rámci CISAF, snížení daní, distribučních poplatků, zachování bezplatného přídělu povolenek a další kroky, které je možné udělat rychle.

„Je prokazatelné, že v průmyslu dochází k nevratným změnám, proces deindustrializace je bohužel v plném proudu a dopady na ČR jsou výrazně horší v porovnání s ostatními státy EU,” dodal Tamchyna. „Aliance AENO je hlasem průmyslových podniků, které v Česku tvoří obrat 1,2 bilionu korun a mají přes 400 tisíc přímých zaměstnanců. Jde o výrobu, která je nezbytná. Jsme prokazatelně nenahraditelní pro zdravotnictví, potravinářství, energetiku i obranný průmysl. Nenahraditelní pro bezpečnou a odolnou Evropu,” řekl na konferenci Tamchyna. Evropský trh nejlépe ochrání a jeho budoucnost zajistí nižší ceny energií.

Krizi v energeticky náročných odvětvích ukazují i tvrdá čísla. Pokles výroby v období mezi lety 2018 až 2024 je o 15 až 20 % dle sektoru. Například u chemie došlo k poklesu o 32 milionu tun chemických produktů. A to nikoliv z důvodu poklesu poptávky, ale protože evropské výrobce nahradily dovozy z Asie a USA. Investice v odvětvích poklesly mezi lety 2022 až 2025 o alarmujících 90 %. Tempo uzavírání výrob bylo v roce 2024 šestkrát vyšší než v roce 2022. Své továrny v EU uzavírali výrobci jako Spolana, Rako, BASF, INEOS, Dow a další.

„Důležitým opatřením je pro nás znovuosvobození od energetické daně u energeticky náročných procesů. To není zvláštní výhoda, ale srovnání s konkurencí v ostatních zemích EU, kde tato úleva běžně existuje,” uvedl Roman Blažíček, viceprezident evropské asociace výrobců keramických obkladů a dlouholetý generální ředitel společnosti Lasselberger.

„V posledních dvou letech ukončilo činnost pět významných sléváren, což znamená ztrátu cca 50 tisíc tun ročních kapacit a stovek pracovních míst,” řekl ředitel společnosti ZPS – SLÉVÁRNA Karel Mikulčák. „Potřebujeme stabilní a předvídatelnou energetickou politiku. Zásadní je i ochrana trhu před nekalou konkurencí z třetích zemí. Účinnost evropského mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích je zatím diskutabilní,” doplnil jej Jan Hadraba, prezident Asociace sklářského a keramického průmyslu. V podobném duchu se vyjádřili i další řečníci.

Zástupci vlády na konferenci přislíbili, že budou řešit konkurenceschopnost českého průmyslu v Evropě i proti třetím zemím urychleně. A připravují konkrétní kroky. „Nastavme cenu ETS 1 tak, jak se očekávala v roce 2020, tedy jak ji predikovala Evropská komise, a to kolem 30 EUR. Současně nastavme koridor, v jehož mezích se může jejich cena do deseti let maximálně zvýšit. Potřebujeme předvídatelnost a zajistit, aby se nejednalo o spekulativní nástroj. Na to by se měli všichni soustředit. Změnit průmyslovou situaci v ČR můžeme jedině spolu s businessem,” řekl vicepremiér a ministr průmyslu a obchodu Karel Havlíček, a dodal, že „Cesta není zvyšovat daně, poplatky a tarify. Cesta je vytvářet prostředí zde u nás tak, abychom snížili nákladovost pro firmy. Musíme vytvořit konkurenční prostředí a dělat řezy tam, kde to nebude bolestivé.”

„Emisní povolenky jsou obrovským problémem, premiér Andrej Babiš hledá podporu v rámci EU, aby se situace s ETS 2 řešila, ideálně zrušila. Nebude to jednoduché, víme to. Německo spolu s Rakouskem chystají masivní podporu průmyslu co do cen energií, které jsou klíčovým problémem průmyslu. Přeshraniční pracovní skupiny s těmito partnery jsou velmi důležité.” dodala ministryně financí Alena Schillerová.

Vládní zmocněnec pro klimatickou politiku a Green Deal Filip Turek ke stavu průmyslu v Evropě uvedl, že „Probíhající deindrustializace je v podstatě konec průmyslu v Evropě. Naše emisní povolenky stojí ve srovnání se světem, a hlavně s Asií několikanásobně více. Pokud neuděláme změny na evropské úrovni, nic s tím nezmůžeme. Dlouho byla pozice Ministerstva životního prostředí nastavena tak – co musíte vy udělat pro životní prostředí. My se chceme zaměřit na to, co může životní prostředí udělat pro vás – jak se mohou výnosy z emisních povolenek vracet zpět do průmyslu – to jsou praktické kroky. Kromě emisních povolenek máme ale problém s cenami energií, které jsou jedním z nejvyšších na světě.”

Vláda už první kroky na evropské úrovni činí. Zástupci průmyslových odvětví ocenili dopis předsedy vlády Andreje Babiše, ve kterém před neformálním summitem oslovil předsedkyni Evropské komise

Ursulu von der Leyen i předsedu Evropské rady António Costu mimo jiné i s požadavkem omezení nadměrné volatility emisních povolenek a stanovení jednoho unijního cíle, tedy snížení emisí CO_2. Deklaraci podepsalo osm svazů a asociací – Svaz chemického průmyslu ČR, Asociace českého papírenského průmyslu, Ocelářská unie, Svaz sléváren České republiky, Svaz výrobců vápna České republiky, Asociace sklářského a keramického průmyslu ČR, Svaz podnikatelů ve stavebnictví a Svaz kováren ČR.